

OECD-FAO Agricultural Outlook 2008–2017

Summary in Polish

Przegląd rolniczy OECD-FAO: 2008–2017

Podsumowanie w języku polskim

Niniejsze czternaste wydanie corocznego *Przeglądu rolniczego* – czwarte przygotowane wspólnie z FAO – zawiera ocenę perspektyw dla rynku rolnego na podstawie sięgających roku 2017 przewidywań dotyczących produkcji, konsumpcji, handlu, zapasów i cen produktów rolnych, głównie w strefach klimatu umiarkowanego. U podstaw takich przewidywań leżą konkretne założenia odnoszące się do globalnych warunków makroekonomicznych, wzrostu populacji, krajowej polityki rolnej i handlowej, technologii produkcyjnych i warunków pogodowych. *Przegląd rolniczy* pokazuje, w jaki sposób rozwój gospodarczy i polityki rządów wpływają na rynki rolne, oraz zwraca uwagę na niektóre rodzaje ryzyka i niepewności, które mogą oddziaływać na sytuację rynkową.

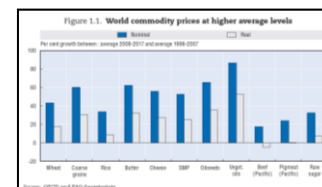
Zakres raportu obejmuje 39 państw i 19 regionów, w tym wszystkie kraje OECD oraz kilku kluczowych producentów artykułów rolnych spoza obszaru OECD, takich jak Chiny, Indie, Federacja Rosyjska, Brazylia i Argentyna.

CZY WIESZ, ŻE? Produkcja BIOETANOLU wzrosła **trzykrotnie** w latach 2000–2007.

- Światowe ceny referencyjne niemal wszystkich produktów rolnych objętych niniejszym raportem kształtują się na poprzednim rekordowym poziomie lub nawet wyższym, przynajmniej w ujęciu nominalnym. Taka tendencja nie utrzyma się długo, a ceny zaczną stopniowo spadać ze względu na przejściowy charakter niektórych czynników odpowiadających za ostatnie wzrosty cen. Istnieją jednak podstawy do przypuszczeń, że na kształtowanie się cen wpływają obecnie także stałe czynniki, które spowodują ich utrzymanie się na średnim poziomie wyższym niż w przeszłości oraz realnie zmniejszą ich spadek w perspektywie długoterminowej. Niezależnie od tego, czy czynniki te mają przejściowy czy też stały charakter, odpowiednie działania mające na celu rozwój rolnictwa oraz zaspokojenie potrzeb głodujących i ubogich muszą uwzględniać obie możliwości.
- Gwałtowny wzrost cen od roku 2005/06 częściowo wynika z niekorzystnych warunków pogodowych w najważniejszych na świecie regionach produkcji zboża oraz z wpływu sektora zbożowego na pokrewne sektory upraw rolnych i hodowli, z którymi konkuruje on na tych samych terenach. W kontekście niskich zapasów w skali globalnej taka sytuacja, rozpatrywana w odosobnieniu, spowodowałaby poważne zmiany cenowe. Omawiane okoliczności nie są w rzeczywistości niczym nowym. Do podobnych sytuacji dochodziło w przeszłości, zaś ceny spadały po przywróceniu stosunkowo normalnych warunków, a z czasem też wielkości podaży. Z niniejszego *Przeglądu* nie wynika, że takie uwarunkowania nie wystąpią ponownie w ciągu kilku najbliższych lat.
- Pomimo spadku cen z obecnego szczytowego poziomu, utrzymają się one na wyższym średnim poziomie w perspektywie średnio-termiowej w stosunku do sytuacji obserwowanej w ciągu ostatnich dziesięciu lat. Jednak podstawowe czynniki wpływające na podaż produktów rolnych (ogólnie rzecz biorąc wzrost produktywności) ostatecznie przeważą nad czynnikami, które warunkują większy popyt, zarówno na rynku żywności i pasz, jak i ze strony przemysłu, zwłaszcza w przypadku produkcji biopaliw. W związku z tym ceny w ujęciu realnym zaczną spadać, jednak prawdopodobnie w mniejszym stopniu niż w przeszłości.
- Według *Przeglądu*, można oczekiwać, że w określaniu podaży upraw rolnych ważniejszy będzie stały wzrost plonów niż zajmowanie nowych obszarów pod uprawę. Powolne zwiększanie wydajności produkcji mleczarskiej i inwentarza żywego także wspiera wzrost produkcji mleka i mięsa. Głównym założeniem, jakie przyjęto w *Przeglądzie*, jest wzmocnienie dolara amerykańskiego względem większości walut. W krajach, które odczuwają tę zmianę, wzmocni ona istniejące w nich zachęty cenowe

do zwiększenia produkcji. Łącznie czynniki te przyczynią się do

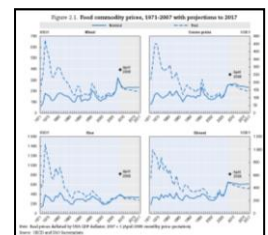
Rys. 1.1. Światowe ceny produktów rolnych na wyższych średnich poziomach

- Podobne zmiany są widoczne także w globalnych tendencjach handlowych. Wielkość importu rośnie najbardziej w krajach rozwijających się, a coraz większy udział w tym wzroście ma wyższy poziom eksportu z innych krajów wschodzących i rozwijających się. Wzrost eksportu w krajach rozwijających się jest wyższy, a niekiedy bardzo duży dla niemal wszystkich produktów. Podczas gdy udział krajów OECD w światowym eksporcie spada, nadal jednak zajmują one dominującą pozycję w eksporcie pszenicy, zbóż gruboziarnistych, wieprzowiny i wszystkich produktów mleczarskich.
- Wysokie ceny przynoszą korzyści niektórym uczestnikom rynku, a dla pozostałych są niekorzystne. Korzystne są dla wielu producentów komercyjnych zarówno w krajach rozwiniętych, jak i rozwijających się. Jednak wielu rolników w krajach rozwijających się nie ma bezpośredniego dostępu do rynku i nie czerpie korzyści z obecnego poziomu cen lub czerpie je w niewielkim stopniu. Wzrost cen bardziej dotkliwie odczuwają osoby ubogie, w szczególności w miastach, w importujących żywność krajach rozwijających się. W wielu krajach o niskim poziomie dochodów wydatki na żywność pochłaniają około 50% dochodów, a wzrost cen przewidywany w niniejszym *Przeglądzie* spowoduje niedożywienie większej liczby osób.
- W przypadku najmniej rozwiniętych krajów, szczególnie krajów o deficycie żywności, prognozy wskazują na większą wrażliwość i niepewność podaży żywności w okresie wysokich cen produktów rolnych i dużej zmienności cen. Podkreśla to znaczenie poprawy krajowych zdolności podażowych, a cel ten można osiągnąć poprzez inwestowanie w edukację, szkolenia i upowszechnianie wiedzy rolniczej, badania i rozwój oraz infrastrukturę materialną. Takie rozwiązania spełnią swój cel w perspektywie długoterminowej, jednak w perspektywie krótkoterminowej istotne znaczenie ma sprawne funkcjonowanie handlu produktami rolnymi w celu zapewnienia możliwości odpowiedniego podziału dostępnych dostaw takich produktów.
- Wnioski przedstawione w *Przeglądzie* opierają się na założeniu, że polityki rolne i handlowe nie ulegną zmianie. Jednak faktyczne zmiany cen produktów rolnych i żywności w dużej mierze zależą od przyszłych reform politycznych. W celu zmniejszenia negatywnego wpływu wzrostu cen na osoby bardzo ubogie wymagane jest zwiększenie pomocy humanitarnej, co można zrealizować bez poważniejszego oddziaływania na rynki.
- W tym celu należałoby jednak wprowadzić środki ograniczające handel, na przykład podatki eksportowe i embarga. W perspektywie krótkoterminowej mogą one w pewnym stopniu złagodzić sytuację konsumentów krajowych, lecz nakładają obciążenie na producentów krajowych i ograniczają ich

Rys. 2.1. Ceny artykułów żywnościowych w latach 1971–2007, z prognozami do roku 2017. USD na tona

Uwaga: Ceny rzeczywiste poddane deflacji deflatorem PKB USA 2007 = 1.

możliwości dostaw, a ponadto mogą się przyczynić do wzrostu niepewności na globalnych rynkach produktów rolnych. Podobnie, stosowane na granicach państwowych środki mające na celu ochronę krajowych producentów produktów rolnych nakładają obciążenia na konsumentów w danym kraju. Hamują one także możliwości rozwoju producentów zagranicznych, ograniczając wzrost globalnej podaży produktów rolnych.

- Wsparcie polityczne oraz zmiany cen ropy naftowej silnie wpłyną na kształtowanie się przyszłego popytu na surowce do produkcji biopaliw pochodzące z sektora rolnego. Obie wspomniane zmiany lub nowe rozwiązania technologiczne będą miały także silny wpływ na prognozowane światowe ceny produktów rolnych oraz na dostępność żywności i paszy.
- Ponadto, w dłuższej perspektywie na podaży produktów rolnych może się odbić rosnąca niepewność i ograniczenie liczby obszarów, które można zająć pod uprawę. Inwestycje sektora publicznego i prywatnego w innowacje oraz wzrost wydajności rolnictwa, szczególnie w krajach rozwijających się, mogą znacznie poprawić prognozy podaży, wspierając poszerzanie bazy produkcyjnej oraz zmniejszając szanse na powtórzenie się gwałtownych wzrostów cen produktów rolnych.

Pełny tekst publikacji można znaleźć na stronie www.agri-outlook.org

Podsumowanie zawiera łącza **StatLink**, usługi umożliwiającej zapisywanie drukowanych stron w postaci plików Excel™!

© OECD/FAO 2008

Niniejsze podsumowanie nie jest oficjalnym tłumaczeniem materiałów OECD.

Kopiowanie niniejszego podsumowania jest dozwolone pod warunkiem zamieszczenia informacji o prawach autorskich OECD i tytułu oryginalnej publikacji.

Wielojęzyczne podsumowania są tłumaczeniami fragmentów dokumentów OECD, pierwotnie opublikowanych w językach angielskim i francuskim.

Są one dostępne bezpłatnie w internetowej księgarni OECD: www.oecd.org/bookshop/

Dokładniejsze informacje można uzyskać, kontaktując się z Działem Praw Autorskich i Tłumaczeń w Dyrektoracie do Spraw Publicznych i Komunikacji: rights@oecd.org, faks: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal, 75116
Paris, France

Zachęcamy do odwiedzania naszej strony internetowej: www.oecd.org/rights/

